

Auditdienst Rijk
Ministerie van Financiën

Onderzoeksrapport

Evaluatie Raad voor plantenrassen 2017 - 2022

Definitief

Colofon

Titel	Evaluatie Raad voor plantenrassen 2017 - 2022
Uitgebracht aan	Mevr. Drs. M.Y. Voslamber, wnd. pSG Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Datum	14 september 2023
Kenmerk	2023-0000209418

Inlichtingen
Auditdienst Rijk
070-342 7700

Inhoud

Samenvatting—5

1 Inleiding—8

- 1.1 Aanleiding onderzoek en opdrachtgever—8
- 1.2 Doelstelling en onderzoeksvragen—8
- 1.3 Context—8
- 1.4 Leeswijzer—9

2 Diverse indicaties voor een doeltreffend functioneren van de Raad aangetroffen—10

- 2.1 Diverse indicaties voor een juiste en volledige taakuitvoering—10
 - 2.1.1 Weinig klachten, beroepen en bezwaren over verleningen en toelatingen—10
 - 2.1.2 Diverse waarborgen aanwezig voor een juiste en volledige taakuitvoering—10
 - 2.1.3 Met herregistratie wordt gewerkt aan de actualiteit NRR—12
 - 2.1.4 Raad stuurt op doeltreffende uitvoering van de additionele taken—12
- 2.2 Het aanvraagproces is voorspelbaar en transparant—12
 - 2.2.1 Informatievoorziening over procedures, tarieven en eisen is verbeterd—12
 - 2.2.2 Besluiten over aanvragen zijn transparant—12
- 2.3 Maatregelen voor onafhankelijkheid aanwezig, maar alertheid blijft nodig—13
 - 2.3.1 De Raad, LNV en Naktuinbouw sturen op de onafhankelijkheid van raadsleden t.o.v. de sector—13
 - 2.3.2 Sturing op onafhankelijkheid Raad t.o.v. Naktuinbouw blijft nodig—13

3 Diverse indicaties voor een doelmatig functioneren van de Raad aanwezig—15

- 3.1 Indicaties voor doelmatige inzet van middelen van de Raad aanwezig—15
 - 3.1.1 Gemaakte stelselkosten Raad beschouwen de Raad, LNV en de sector als doelmatig—15
 - 3.1.2 Beperkt zicht op doelmatigheid doorlooptijden, wel maatregelen getroffen—15
 - 3.1.3 Betrokkenen zijn in het algemeen tevreden over doelmatigheid taakuitvoering Raad—16
- 3.2 De Raad stuurt op doelmatige inzet van middelen door Naktuinbouw—16
 - 3.2.1 De Raad heeft inzicht in de opbouw van tarieven van DUS-onderzoeken—16
 - 3.2.2 Bedrijfseconomische informatievoorziening Raad-LNV kan beter—16
 - 3.2.3 Kostenstijgingen verklaarbaar, inzicht in doelmatigheid bij Raad beperkt—16
 - 3.2.4 Overige maatregelen en prikkels om doelmatige taakuitvoering te bevorderen—17
 - 3.2.5 De Raad stuurt meer op de methodiekonderzoeken—17

4 Bevindingen vorige evaluatie opgevolgd—18

- 4.1 De kaders voor de taakuitvoering zijn geactualiseerd—18
- 4.2 Maatregelen getroffen voor continuïteit in financiële middelen en deskundigheid—18
- 4.3 Raad, LNV en Naktuinbouw hebben meer inzicht in de voortgang en de kosten van onderzoeken gekregen—19
- 4.4 Het samenspel tussen actoren is verder verbeterd—19
 - 4.4.1 Samenspel LNV en Raad—19
 - 4.4.2 Samenspel Raad en Naktuinbouw—20

5 Aanbevelingen—21

6	Verantwoording onderzoek—22
6.1	Werkzaamheden en afbakening—22
6.2	Referentiekader—22
6.3	Onderzoeksmethoden—23
6.4	Rapportage—24
6.5	Kwaliteitsborging, vertrouwelijkheid en geheimhouding—24
6.6	Gehanteerde Standaard—24
6.7	Verspreiding rapport—24

7 Ondertekening—26

Bijlagen—27

Samenvatting

Context

Dit onderzoek heeft de Auditdienst Rijk (ADR) uitgevoerd in opdracht van de plaatsvervangend secretaris-generaal (pSG) van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). Deze evaluatie geeft inzicht in de doeltreffendheid en de doelmatigheid van het functioneren van de Raad voor plantenrassen (hierna: Raad) in de periode 2017 t/m 2022. Hiermee geeft de opdrachtgever invulling aan de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen (zbo), die aangeeft dat een minister elke vijf jaar een verslag zendt aan beide Kamers der Staten-Generaal voor de beoordeling van de doelmatigheid en doeltreffendheid van het functioneren van een zelfstandig bestuursorgaan.

Uit het onderzoek komen de onderstaande bevindingen naar voren.

Bevinding: In de taakuitvoering van de Raad zijn diverse indicaties aangetroffen voor een doeltreffend en doelmatig functioneren

De belangrijkste (detail)bevindingen over doeltreffendheid:

- Er zijn weinig (formele) klachten, bezwaren en beroepen geweest over de taakuitvoering van de Raad in de periode van 2017 tot en met 2022.
- De Raad heeft maatregelen getroffen voor een juist en volledig proces van verlening van kwekersrecht en toelating tot het handelsverkeer (en opname in het Nederlands rassenregister (NRR)). Om de actualiteit van het rassenregister te verbeteren, is gewerkt aan het verlengen van de toelating in het NRR (ook bekend onder de naam van 'herregistratie').
- Het proces voor aanvraag en behandeling is voorspelbaar en transparant. De informatie over procedures, tarieven en eisen is openbaar toegankelijk op de website van de Raad, evenals het NRR. Besluiten van de Raad worden gecommuniceerd, onderbouwd en gearchiveerd.
- De Raad stuurt op de beleidsondersteuning van LNV. Ook stuurt de Raad op de methodiekonderzoeken om de doeltreffendheid en doelmatigheid te verbeteren van de onderzoeken voor verlening van kwekersrecht en toelating tot NRR.
- De Raad heeft tussen 2017 en 2022 extra maatregelen getroffen om de onafhankelijkheid te borgen. Betrokkenen zijn hier alert op. De Raad, LNV en Naktuinbouw ervaren onderling ook in de praktijk onafhankelijkheid in hun samenwerking. Maar sturing op onafhankelijkheid van alle betrokken partijen blijft nodig, vooral bij de onafhankelijkheid van de raadsleden en (plv.) secretaris van de Raad (die laatste is ondergebracht bij Naktuinbouw).
- Er zijn geen grote knelpunten aangetroffen t.a.v. de doeltreffendheid. Betrokkenen, waaronder de sector van kwekers en zaadveredelaars, zijn doorgaans tevreden over de taakuitvoering.

De belangrijkste (detail)bevindingen over doelmatigheid:

- De ADR stelt vast dat de stelselkosten¹ van de Raad, met name vacatiegelden en vergaderkosten, door de Raad en LNV niet als buitensporig worden beschouwd. De Raad en LNV zijn tevreden over de verhoogde vacatievergoeding en de duur en frequentie van de raadsvergaderingen. Bij het vaststellen van de vergoeding voor leden van zelfstandige bestuursorganen (zbo's) zoals de Raad voor plantenrassen, wordt aangesloten op de inhoud van de Wet vergoedingen adviescolleges en commissies (Wvac).
- De Raad heeft inzicht in de (opbouw van de) tarieven en de realisatie van de kosten van de taakuitvoering door Naktuinbouw. In de doelmatigheid van de

¹ Ook wel niet-retribueerbare kosten in de zin van artikel 6, Zaai- en Plantgoedwet 2005.

werkzaamheden van Naktuinbouw, heeft de Raad beperkt inzicht. Maar dit is volgens de Raad toereikend.

- De ADR heeft geen genormeerde behandeltijden aangetroffen voor de aanvragen. De behandeltijden kunnen onderling verschillen omdat DUS-onderzoeken voor sier-, groente- en landbouwgewassen onder andere afhankelijk zijn van de aard van het gewas en weersinvloeden. Het DUS-onderzoek duurt tussen de 1 en 3 jaar. Een doelmatig verloop van de aanvragen is geborgd door maatregelen die Naktuinbouw intern heeft getroffen (zoals het verbeteren op het vlak van het interne projectmanagement). Bovendien verloopt het DUS-onderzoek volgens protocollen die het CPVO op Europees niveau heeft vastgesteld. Het CPVO toetst periodiek de toepassing van de protocollen in de praktijk.
- De Raad heeft maatregelen getroffen om de doelmatigheid te bevorderen, zoals het mogelijk maken (en het bevorderen) van digitale aanvragen. De ADR stelt vast dat ondanks deze en andere maatregelen, er geen directe relatie kan worden aangetoond tussen de gerealiseerde kosten en een kwaliteitsverbetering.
- De internationale concurrentie tussen keuringsinstituten (aanvragen kunnen ook in het buitenland worden gedaan) vormt een prikkel voor de Raad om de kosten laag te houden en doelmatig te werken. Hieraan moeten de methodiekonderzoeken bijdragen. Welke effecten en impact deze onderzoeken hebben, gaat de Raad vanaf eind 2023 monitoren.
- LNV ziet een doelmatig functioneren van de Raad, maar de bedrijfseconomische informatievoorziening tussen Raad en LNV kan nog beter volgens enkele betrokkenen, stelt de ADR vast.
- Er zijn geen grote knelpunten aangetroffen t.a.v. de doelmatigheid. De ADR stelt vast dat betrokkenen, waaronder de sector, de taakuitvoering als doelmatig beschouwen, en hierover in het algemeen tevreden zijn.

Aandachtspunten uit vorige evaluatie opgevolgd

De vorige evaluatie van de Raad (die in 2017 is aangeboden aan de Tweede Kamer)² gaf aandachtspunten mee, op het gebied van het actualiseren van de kaders, het behouden van de onafhankelijkheid in de taakopvatting, risico's in de continuïteit en het samenspel tussen Raad, Naktuinbouw en LNV. Hiervoor zijn maatregelen getroffen, stelt de ADR vast. Ten eerste zijn de kaders voor de taakuitvoering geactualiseerd, zoals de samenwerkingsovereenkomst tussen LNV, de Raad en Naktuinbouw in 2019. Ten tweede zijn er maatregelen getroffen voor de continuïteit in financiële middelen en de deskundigheid van de Raad. Tot slot verloopt het onderlinge samenspel tussen de betrokken partijen naar tevredenheid van betrokkenen, stelt de ADR vast.

Aanbevelingen

Om de doeltreffendheid en de doelmatigheid van de Raad te vergroten, geeft de ADR de volgende aanbevelingen mee:

1. Inventariseer frequent(er) de strategische ontwikkelingen, kansen en risico's.

Om de (inter)nationale positie te behouden en de continuïteit van de Raad te borgen, geven geïnterviewden aan dat de betrokken partijen intensiever stil kunnen staan bij strategische kansen, ontwikkelingen en risico's. Dit geldt ook voor de ontwikkelingen op het gebied van IT, die een steeds grotere rol speelt bij de taakuitvoering van de Raad. Blijf met de partijen de ontwikkelingen, kansen en risico's inventariseren en afwegen.

2. Blijf sturen op onafhankelijkheid in opzet en in de praktijk

Hoewel er maatregelen zijn getroffen voor de borging van de onafhankelijkheid van de Raad en betrokkenen onafhankelijkheid ervaren, is het goed om hier continu alert op te blijven. Zo kan het onafhankelijkheidsprotocol van de secretaris en de Raad worden aangescherpt en periodiek worden geëvalueerd.

² Die evaluatie richtte zich op de periode 2012-2016.

3. Evalueer of en hoe de informatievoorziening tussen de Raad en LNV verbeterd kan worden

De ADR stelt vast dat sommige betrokkenen nog ruimte voor verbetering zien in de bedrijfseconomische informatievoorziening tussen LNV en de Raad. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om de onderbouwing van tarieven en de toelichting op de ontwerpbegroting van de Raad. Inventariseer met betrokkenen of een betere informatievoorziening wenselijk is en hoe hier invulling aan gegeven kan worden.

4. Blijf de kaders evalueren en actualiseren, waaronder het aanscherpen van KPI's

Diverse kaders zijn in de onderzoeksperiode geactualiseerd. De uitwerking en implementatie van afspraken hebben soms later plaatsgevonden. Daarnaast zijn de omvang en uitwerking van de huidige KPI's nog wat beperkt en verdienen zij een nadere uitwerking in de ogen van de ADR. Deze kunnen bijvoorbeeld als bijlagen worden toegevoegd aan het huidige protocol werkafspraken tussen LNV en de Raad.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding onderzoek en opdrachtgever

De Kaderwet zelfstandige bestuursorganen geeft aan dat elke minister elke vijf jaar een verslag aan beide kamers der Staten-Generaal dient te zenden, inzake de beoordeling van de doelmatigheid en doeltreffendheid van het functioneren van een zelfstandig bestuursorgaan (zbo). De Raad voor plantenrassen (hierna: de Raad) is een publiekrechtelijke zbo zonder rechtspersoonlijkheid. Aansturing en toezicht zijn belegd bij de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). De pSG van LNV heeft de Auditdienst Rijk (ADR) gevraagd onderzoek te doen naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het functioneren van de Raad in de periode 2017 t/m 2022.

Voor deze opdracht zijn intakegesprekken gehouden met de opdrachtgever en de opdracht is overeengekomen in een wederzijds ondertekende opdrachtbevestiging. De opdracht betreft het geven van feitelijke bevindingen, dit rapport bevat daarom geen oordeel en/of conclusies.

1.2 Doelstelling en onderzoeksvragen

Het onderzoek geeft inzicht in de doeltreffendheid en doelmatigheid van het functioneren van de Raad voor plantenrassen in de periode 2017 t/m 2022 (onderzoekperiode). Dit stelt de opdrachtgever in staat om beide Kamers der Staten-Generaal hierover te informeren, zodat zij het functioneren van de Raad kunnen beoordelen.

Gegeven deze doelstelling is in dit onderzoek antwoord gegeven op de volgende onderzoeksvragen:

1. In hoeverre is het functioneren van de Raad doeltreffend geweest in de onderzoekperiode?
2. In hoeverre is het functioneren van de Raad doelmatig geweest in de onderzoekperiode?
3. Hoe heeft de Raad opvolging gegeven aan de aandachtspunten uit de vorige evaluatie?

Onderzoeksvragen 1 en 2 zijn wettelijk verplichte onderdelen van de evaluatie. Onderzoeksvraag 3, de opvolging van de aandachtspunten uit de vorige evaluatie is meegenomen om een breder perspectief te geven.

1.3 Context

De Raad is ingesteld op grond van de Zaaizaad- en plantgoedwet 2005 (artikel 2) waarin haar wettelijke taken zijn vastgelegd. De Raad heeft onder andere tot taak:

- Het inschrijven van rassen en opstanden in het rassenregister;
- Het toelaten van rassen en opstanden;
- Het verlenen van kwekersrecht;
- Het opstellen en bekend maken van nationale lijsten van toegelaten rassen en opstanden en;
- Het toelaten en het inschrijven van plantengroepen in het rassenregister.

Het verlenen van nationaal kwekersrecht en het toelaten van rassen en opstanden (landbouw-, groente- en bosbouwgewassen) zijn de belangrijkste taken van de Raad. Voor toelatingen en verlening van kwekersrecht moet de identiteit van het ras worden vastgesteld. Hiervoor wordt een DUS-onderzoek uitgevoerd om vast te stellen of het ras onderscheidbaar (Distinct), homogeen (Uniform) en bestendig (Stable) is. Het DUS-onderzoek wordt uitgevoerd in opdracht en onder verantwoordelijkheid van de Raad door de Stichting Nederlandse Algemene

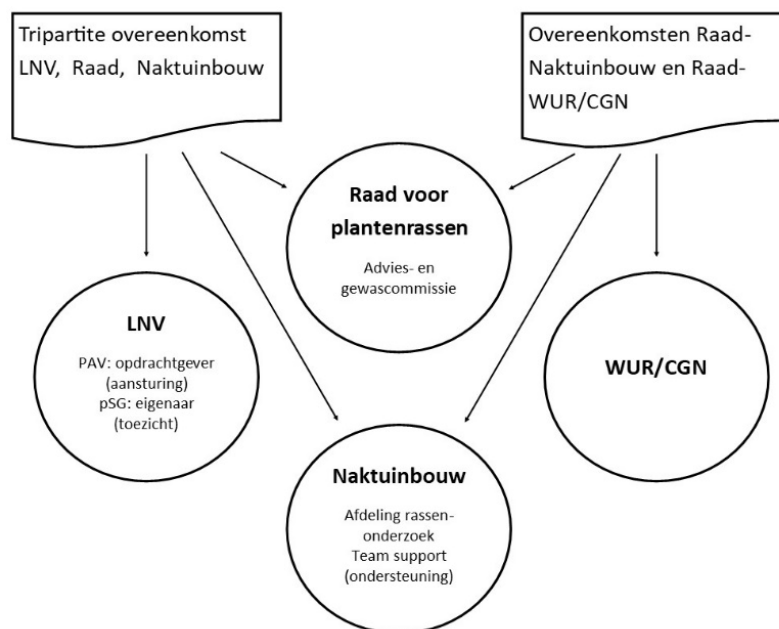
Kwaliteitsdienst Tuinbouw (Naktuinbouw, een privaatrechtelijke ZBO). Het kwekersrecht is een bijzondere vorm van intellectuele eigendomsbescherming voor kwekers van nieuwe plantensoorten. Toelating is nodig om teeltmateriaal van deze soorten en opstanden te mogen verhandelen in Nederland (en Europa). Andere belangrijke taken betreffen de aanwijzing van instandhouders en het vaststellen van rasnamen.

Daarnaast heeft LNV een aantal additionele taken³ aan de Raad opgedragen, waarbij de Raad een coördinerende en opdrachtgevende taak heeft. Dit omvat:

- Het inrichten en uitvoeren van een Rassenlijst Bomen (uitvoering door Naktuinbouw en het Centrum voor Genetische Bronnen Nederland (CGN), dat verbonden is met de Wageningen University & Research (WUR));
- Het inrichten van een Rassenlijst landbouwgewassen (Naktuinbouw);
- Beleidsondersteuning over rassenregistratie- en kwekersrechtonderzoek (Naktuinbouw, CGN, en eventueel anderen);
- Methodiekonderzoek (Naktuinbouw, WUR en eventueel anderen, onder regie van Naktuinbouw);
- Het opzetten van toetsproeven in de bosbouw (CGN, onder regie van de Raad).

Voor de praktische uitvoering van deze taken van de Raad, hebben betrokken partijen onderling werkafspraken vastgelegd in een overeenkomst. De relatie tussen de Raad, Naktuinbouw en LNV is vastgelegd in een tripartite overeenkomst. Deze tripartite overeenkomst is op 22 maart 2019 vernieuwd. Ook heeft de Raad een overeenkomst afgesloten met zowel Naktuinbouw (Service Level Agreement) als CGN/WUR. Dit is schematisch weergegeven in figuur 1.

Figuur 1: Overeenkomsten met de Raad

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 en 3 leest u de bevindingen over de doeltreffendheid en de doelmatigheid van het functioneren van de Raad. Hoofdstuk 4 geeft inzicht in de opvolging van de bevindingen uit de vorige evaluatie. Hoofdstuk 5 bevat de aanbevelingen. Hoofdstuk 6 betreft de onderzoeksverantwoording.

³ Deze additionele werkzaamheden zijn steeds gebaseerd op nationale of Europese wet- en regelgeving en sluiten aan, bij de wettelijke taken van de Raad.

2 Diverse indicaties voor een doeltreffend functioneren van de Raad aangetroffen

Dit hoofdstuk geeft de bevindingen over de doeltreffendheid van het functioneren van de Raad in de periode 2017 t/m 2022. Om te bepalen in hoeverre de Raad doeltreffend heeft gefunctioneerd, zijn de juistheid en volledigheid, tijdigheid, voorspelbaarheid, transparantie en onafhankelijkheid van de taakuitvoering van de Raad onderzocht. Indicaties die hierop duiden, zijn in kaart gebracht. Een overzicht van het aantal aanvragen en toelatingen van 2017 t/m 2022 vindt u in de bijlage.

2.1 Diverse indicaties voor een juiste en volledige taakuitvoering

2.1.1 *Weinig klachten, beroepen en bezwaren over verleningen en toelatingen*

Een indicator voor een juiste en volledige taakuitvoering van de Raad is het aantal (formele) klachten, bezwaren en beroepen die de Raad heeft ontvangen in de periode 2017 t/m 2022. In deze periode heeft de Raad eenmaal een formele klacht ontvangen en is eenmaal beroep aangetekend tegen een besluit van de Raad, die beide ongegrond zijn verklaard. In de jaren vóór 2017 zijn wel twee casussen geweest rondom tulpenrassen, waarbij de onderscheidbaarheid van twee tulpenrassen werd betwist door een partij. Nadat nieuw DUS-onderzoek geen uitsluitsel gaf, heeft de Raad in de periode 2017-2022 bij één casus het kwekersrecht op juiste gronden⁴ ingetrokken en bij de andere casus geparticipeerd om beide partijen te laten schikken. De Raad heeft vervolgens maatregelen getroffen om een dergelijke casus in de toekomst te voorkomen.

Naast formele klachten ontvangt de Raad van aanvragers regelmatig vragen of meldingen over hun aanvragen. Dit soort meldingen behandelt Team Support, het ondersteunend bureau, per mail of telefoon en dit leidt zelden tot formele klachten. Deze externe meldingen worden vastgelegd in het centrale register van het kwaliteitssysteem (MMS). Indien nodig overlegt Team Support met de secretaris van de Raad.

Geconstateerd is dat er weinig formele klachten zijn over het DUS-onderzoek. Volgens geïnterviewden komt dit door de heldere (openbare) regels/protocollen voor dit onderzoek. Ook hebben de aanvragers de mogelijkheid om het DUS-onderzoek naar hun (nieuwe) plantenras tussentijds te bezoeken op het veld, het laboratorium of in de kas. Bij een bezoek kunnen aanvragers zelf al waarnemen of hun ras te onderscheiden is van bestaande plantenrassen. Bovendien kost formeel bezwaar maken veel tijd en inspanning, wat partijen liever voorkomen.

2.1.2 *Diverse waarborgen aanwezig voor een juiste en volledige taakuitvoering*

Geconstateerd is dat de Raad maatregelen heeft getroffen die zijn gericht op een juiste en volledige uitvoering van haar (kern)taken. Hieronder wordt een aantal toegelicht.

De verwerking van aanvragen is steeds meer een geautomatiseerd proces

De Raad en Naktuinbouw hebben zich in deze onderzoeksperiode ingezet om de verwerking van de aanvragen steeds meer een geautomatiseerd proces te maken. Hierdoor neemt het aantal digitale aanvragen toe. De digitale aanvragen worden grotendeels automatisch verwerkt in het systeem Business Central. Mutaties in het systeem, zoals een genomen besluit over een toelating of verlening, worden eveneens automatisch verwerkt in het nationale rassenregister (NRR). Ook de

⁴ Dit is geconcludeerd in de beroepsprocedure.

Gazette van de Raad voor plantenrassen (de bijlage van de Staatscourant waarmee de Raad de sector informeert over (voorgenomen) besluiten) wordt op basis van deze data samengesteld. Deze automatisering beperkt het aantal fouten in de aanvragen en bespaart verwerkingstijd. Voor de afhandeling van aanvragen en enkele handmatige stappen zijn diverse werkinstructies aanwezig bij Team Support.

Internationaal overeengekomen protocollen voor DUS-onderzoeken

Vastgesteld is dat Naktuinbouw in opdracht van de Raad DUS-onderzoeken uitvoert aan de hand van protocollen. Op Europees en mondiaal niveau zijn de protocollen in samenwerking met keuringsinstituten (ofwel onderzoeksinstellingen) uit andere landen vastgesteld. Dat betekent enerzijds dat de diverse keuringsinstituten de onderzoeken op dezelfde manier uitvoeren. Anderzijds erkennen de aangesloten keuringsinstituten elkaars uitkomsten van onderzoeken. De Raad speelt in op ontwikkelingen die zich voordoen en actualiseert protocollen en beleid en/of agendeert deze kwesties op (inter)nationaal niveau. Voorbeelden zijn *True Potato Seeds* (zaad voor aardappelen), de normen voor het onderscheiden van tulpenrassen en de richtlijnen voor het beleid voor de toelating van hennepassen.

Intensieve communicatie tussen Raad en Naktuinbouw

De ADR stelt vast dat er korte, informele en formele lijnen tussen Naktuinbouw en de secretaris van de Raad zijn. Zij hebben maandelijks overleg, maar ook tussendoor bij kwesties weten ze elkaar snel en makkelijk te vinden (het secretariaat van de Raad maakt gebruik van de huisvesting en de bedrijfsvoering van Naktuinbouw). Daarnaast krijgt de secretaris van de Raad schriftelijk melding van knelpunten of mogelijk negatieve uitkomsten in een DUS-onderzoek, voordat het rapport met de uitkomst van het DUS-onderzoek wordt toegezonden aan de aanvrager. De secretaris ontvangt bovendien een vier-maandenrapportage over het DUS-onderzoek, over de uitvoeringswerkzaamheden en over andere informatie over de taakuitvoering van Naktuinbouw voor de Raad.

Externe en interne audits naar taakuitvoering Naktuinbouw

De Raad ontvangt als opdrachtgever van Naktuinbouw op diverse manieren informatie over de kwaliteit van de DUS-onderzoeken. De driejaarlijkse audit van het CPVO⁵ naar de uitvoering van het DUS-onderzoek van de aan Naktuinbouw gedelegeerde gewassen, geeft de Raad inzicht in de doeltreffendheid van de DUS-onderzoeken en in de administratieve werkzaamheden van Naktuinbouw. Deze audits zijn in deze onderzoeksperiode (van 2017 en met 2022) uitgevoerd in 2019 en 2022. De Raad ontvangt hiervan een schriftelijke rapportage. De maatregelen die Naktuinbouw heeft genomen of zal nemen om geconstateerde tekortkomingen te verhelpen, worden gedeeld met de Raad.

Daarnaast laat de Raad een interne audit doen door de afdeling Kwaliteitszorg van Naktuinbouw. Deze aanvullende audit betreft een zevental punten die specifiek betrekking hebben op nationale aanvragen, die niet worden geaudit door het CPVO. De uitkomsten zijn gerapporteerd aan de Raad. Ook kan de Raad de resultaten van andere audits opvragen, die derden uitvoeren naar het werk van Naktuinbouw, wanneer deze betrekking hebben op de taakuitvoering voor de Raad. De onderzoeken door Kwaliteitszorg worden ingesteld door Naktuinbouw zelf of door de Raad.

Sector is aangesloten bij de taakuitvoering van de Raad

De Raad heeft, naast het contact over DUS-onderzoeken via Team Support, ook op andere manieren contact met de sector van kwekers en zaadveredelaars. De Raad organiseert jaarlijks zogenoemde aanmeldersoverleggen met bedrijven in de sector, waarvoor bedrijven zich kunnen aanmelden. Op deze bijeenkomsten wisselen partijen informatie uit over de taakuitvoering en ontwikkelingen zoals de gevolgen van de Brexit en de invoering van het proces van herregistratie. De bedrijven hebben ook de mogelijkheid om inhoudelijk te reageren op de voorstellen van de

⁵ Community Plant Variety Office te Angers in Frankrijk.

Raad. Dit heeft onder meer geleid tot een verlaging van de tarieven voor herregistratie voor de amateursector en het digitaal aanmelden.

Daarnaast houdt het Bureau voor plantenrassen (onderdeel van het secretariaat van de Raad) jaarlijks bilaterale overleggen met de veredelingsbedrijven die de meeste aanvragen indienen bij de Raad. Hierbij wordt onder andere gevraagd aan de bedrijven op welke onderdelen de dienstverlening kan worden verbeterd.

2.1.3 *Met herregistratie wordt gewerkt aan de actualiteit NRR*

Er zijn maatregelen getroffen voor de volledigheid van het NRR, maar betrokkenen geven aan dat vooral de actualiteit van het register een uitdaging is. Sinds de oprichting van het NRR in 1941 zijn vele plantenrassen opgenomen. Inmiddels bevatte het NRR veel plantenrassen die niet meer bestonden of zijn de bedrijven die plantenrassen (in het NRR) in standhielden en verhandelden gestopt. De reden hiervoor was dat een instrument om de NRR actueel te houden, namelijk de verplichte herregistratie van een ras na het vervallen van de registratietermijn, niet werd toegepast. Hierdoor was er geen reden voor de bedrijven om mutaties door te geven aan de Raad. Geïnterviewden kunnen geen duidelijke oorzaak noemen, waarom eerder geen invulling is gegeven aan de wettelijke verplichting en waarom dit niet eerder gesignaleerd is.

Vanaf 1 januari 2021 is het beleid voor herregistratie van rassen van landbouw- en groentegewassen in werking getreden. De Raad vraagt vanaf dit moment instandhouders van plantenrassen, voordat de registratietermijn van 10 jaar afloopt, of zij hun ras opnieuw willen laten registreren (na verlenging van de toelating). Zo niet, dan vervalt de registratie van hun gewas in het NRR. In 2021 en 2022 zijn respectievelijk ongeveer 1000 en 900 niet courante rassen verwijderd uit het NRR. Het zal naar verwachting nog enige jaren duren voordat alle oude rassen opnieuw zijn geregistreerd ofwel zijn geschrapt uit het register.

2.1.4 *Raad stuurt op doeltreffende uitvoering van de additionele taken*

De additionele wettelijke taken van de Raad omvatten onder meer het bieden van beleidsondersteuning aan LNV. Zo heeft de Raad LNV ondersteund bij het vormgeven van uitvoeringsbepalingen van het UPOV-verdrag en de Communautaire regelgeving op het gebied van teeltmateriaal en kwekersrecht'. Ook sluit de Raad bij internationale vergaderingen aan. Een andere taak betreft de methodiekonderzoeken onder coördinatie van Naktuinbouw. De Raad beslist over de methodiekonderzoeken en rapporteert over de onderzoeksresultaten. De rapportages worden gepubliceerd op de website van de Raad. De informatievoorziening over de methodiekonderzoeken aan de Raad is hiermee verbeterd. Recent is in de Raad afgesproken ook de impact van de uitgevoerde methodiekonderzoeken te evalueren, zodat de Raad meer inzicht krijgt in wat de onderzoeken hebben opgeleverd.

2.2 **Het aanvraagproces is voorspelbaar en transparant**

2.2.1 *Informatievoorziening over procedures, tarieven en eisen is verbeterd*

De Raad borgt de voorspelbaarheid van aanvragen door de informatie over de aanvragen (zoals de tarieven, procedures en eisen voor inzending en aanlevering van aanvragen en materiaal) te vermelden op haar website. De aanvraagformulieren zijn zowel in het Nederlands als in het Engels beschikbaar. Daarnaast informeert de Raad de sector over belangrijke ontwikkelingen en voorgenomen beleid(swijzigingen) in bijvoorbeeld de aanmeldersoverleggen, de jaarlijkse bilaterale overleggen met de grote aanmelders en persberichten. Uit de bestudeerde documenten en interviews blijkt niet dat er onduidelijkheden zijn geweest t.a.v. de aanvraagprocedure. Het CPVO heeft in de audit van 2019 echter wel een non-conformiteit vastgesteld die betrekking heeft op het niet publiceren van enkele protocollen voor DUS-onderzoeken. Naktuinbouw geeft aan dat deze en andere protocollen inmiddels op de website van de Raad staan.

2.2.2 *Besluiten over aanvragen zijn transparant*

De Raad zorgt op verschillende manieren dat de behandeling van een aanvraag voortdurend transparant is voor de aanvrager, niet alleen tijdens het DUS-onderzoek, maar ook over de besluitvorming van de Raad op de aanvraag.

Tijdens het DUS-onderzoek wordt de aanvrager geïnformeerd over (mogelijke) knelpunten, bijvoorbeeld wanneer (het aan te leveren) onderzoeksmateriaal niet geleverd is, c.q. of het aangeleverde materiaal onbruikbaar is. Ook kunnen aanvragers de proef komen bekijken bij Naktuinbouw. Bij een voorgenomen negatief besluit op een aanvraag, kan ook een hoorzitting worden georganiseerd door de Raad, waarbij de aanvrager en Naktuinbouw hun standpunten toelichten. Dit is een aantal keren voorgekomen in de onderzoeksperiode (2017-2022). In de ogen van geïnterviewden was de vastlegging van communicatie over probleemgevallen in het verleden in sommige gevallen summier, waardoor de Raad soms input miste voor bijvoorbeeld een hoorzitting. Betrokkenen geven aan dat dit de afgelopen jaren sterk is verbeterd.

De besluiten van de Raad worden gecommuniceerd naar de aanvragers, inclusief onderbouwing bij een afwijzing. De mutaties in het openbare NRR (verwijderingen, wijzigingen of toevoegingen) worden maandelijks gepubliceerd in de Gazette. Ook worden de eindrapportages van de methodiekonderzoeken gepubliceerd op de website. Hierdoor is er sprake van transparantie.

2.3 Maatregelen voor onafhankelijkheid aanwezig, maar alertheid blijft nodig

2.3.1 De Raad, LNV en Naktuinbouw sturen op de onafhankelijkheid van raadsleden t.o.v. de sector

Aan de onafhankelijkheid van de raadsleden ten opzichte van de sector wordt allereerst aandacht besteed in de benoemingsprocedure van de nieuwe leden door LNV. De ADR heeft vastgesteld dat nevenactiviteiten en achtergronden van de kandidaten worden geïnventariseerd door de Raad en LNV in de benoemingsprocedure. Veel raadsleden hebben of hadden een relatie met bedrijven in de sector. Zij hebben daardoor de inhoudelijke kennis en ervaring die een raadslid nodig heeft. Kandidaten met deze kennis en ervaring, en zonder banden met de sector zijn er haast niet, volgens betrokkenen. Hierdoor is enige afhankelijkheid van de sector volgens geïnterviewden vaak niet te vermijden. Maar de onafhankelijkheid en de relatie met de sector worden bij de benoeming als raadslid wel afgewogen.

Om de onafhankelijkheid van de raadsleden ook in de praktijk te borgen, heeft de Raad intern afgesproken dat wanneer een kwestie over een bedrijf wordt besproken waar een raadslid of zijn/haar naaste(n) banden mee heeft/had, diegene zich onthoudt van de discussie. Hier is de Raad alert op, maar deze omstandigheid is volgens de geïnterviewden slechts eenmaal voorgekomen in de onderzoeksperiode.

In de samenwerkingsovereenkomst uit 2019 tussen Raad, LNV en Naktuinbouw is afgesproken dat nevenactiviteiten van Raadsleden worden vermeld op de website van de Raad. Deze staan echter pas sinds 2023 op de nieuwe website van de Raad.

2.3.2 Sturing op onafhankelijkheid Raad t.o.v. Naktuinbouw blijft nodig

In de onderzoeksperiode is allereerst aandacht besteed aan de positionering van de Raad ten opzichte van Naktuinbouw, onder meer om de rolverdeling, het onderscheid tussen, en de onafhankelijkheid van beide partijen te benadrukken. Zo is scherper gemaakt wie welke taak uitvoert en wie communiceert naar derden.

Een tweede aspect betreft de positionering van de secretaris van de Raad ten opzichte van Naktuinbouw. Er is een onafhankelijkheidsprotocol van kracht. Daarin is onder meer opgenomen dat de functie van de secretaris inhoudelijk wordt uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van de voorzitter van de Raad (ondanks zijn arbeidsovereenkomst met Naktuinbouw) en dat de secretaris zijn functie zonder belemmering of enige rechtstreekse beïnvloeding (door Naktuinbouw) kan

uitoefenen. Deze onafhankelijke positie van de secretaris wordt in de praktijk ook zo ervaren door betrokkenen. De richtlijn in het protocol dat de secretaris van de Raad eenmaal per jaar de voorzitter van het bestuur van Naktuinbouw zal informeren over de werking van het protocol, is niet nageleefd in de onderzoeksperiode 2017-2022.

Daarnaast constateert de ADR dat de plv. secretaris, momenteel twee jaar in dienst, niet in dit protocol is opgenomen. De Raad geeft aan hiermee bezig te zijn. Dit is van belang, omdat de plv. secretaris tevens een deel van zijn werkweek bij Naktuinbouw werkt. Risico's kunnen ontstaan wanneer onderwerpen /werkzaamheden gerelateerd aan Naktuinbouw in de Raad worden besproken en/of de plv. secretaris deze werkzaamheden/onderwerpen moet oppakken. De geïnterviewden zijn hier zich bewust van. Bij mogelijke issues op dit gebied weet men elkaar te vinden. De ADR adviseert om hier blijvend alert op te zijn.

3 Diverse indicaties voor een doelmatig functioneren van de Raad aanwezig

Dit hoofdstuk geeft de bevindingen over de doelmatigheid van het functioneren van de Raad in de periode 2017 t/m 2022. Om te bepalen in hoeverre de Raad doelmatig heeft gefunctioneerd, is de taakuitvoering onderzocht aan de hand van de inzet van de middelen van de Raad en Naktuinbouw, de doorlooptijden van de taakuitvoering en de kwaliteit van de taakuitvoering in relatie tot de inzet van middelen. Indicaties die hierop duiden zijn in kaart gebracht. Een overzicht van de gerealiseerde kosten van de taakuitvoering van 2017 t/m 2022 vindt u in de bijlage.

3.1 Indicaties voor doelmatige inzet van middelen van de Raad aanwezig

3.1.1 *Gemaakte stelselkosten Raad beschouwen de Raad, LNV en de sector als doelmatig*

De stelselkosten van de Raad (ofwel de niet-retribueerbare kosten in de zin van artikel 6, Zaai- en Plantgoedwet 2005), bestaan voornamelijk uit salariskosten, kosten van de ondersteunende diensten van Naktuinbouw, vacatiegelden van de raadsleden en vergaderkosten. Deze komen sinds 2019 ten laste van de begroting van LNV.

De ADR stelt vast dat de vacatiegelden in 2023 verhoogd zijn. Bij het vaststellen van de vergoeding voor leden van zelfstandige bestuursorganen (zbo's) zoals de Raad voor plantenrassen, wordt aangesloten op de inhoud van Wet Vergoedingen adviescolleges en commissies (Wvac). LNV heeft hiermee ingestemd vanwege het niveau van de raadsleden en de beperkte beschikbaarheid van geschikte kandidaten. De bezoldiging van de voorzitter is nog gebaseerd op afspraken met de oude voorzitter. Met de nieuwe voorzitter zal LNV nog bespreken of dat een reële vergoeding is voor de werkzaamheden die de hij verricht.

Betrokkenen zijn tevreden zijn over de verhoogde vacatievergoeding. LNV vindt het belangrijk dat de Raad en LNV goed toezien op het betalen en indexeren van de vacatiegelden. In de periode voor de verhoging van de vacatiegelden (en de opname daarvan in de Regeling werkzaamheden Raad voor plantenrassen) liet de uitbetaling door LNV soms op zich wachten. Dit gaat nu beter in de ogen van LNV, mede doordat Naktuinbouw de uitbetaling heeft overgenomen.

De frequentie en duur van de vergaderingen van de Raad worden als redelijk efficiënt ervaren. De Raad komt drie keer per jaar in zijn geheel samen en 2-3 keer per jaar per afdeling. De reis- en vergaderkosten zijn enigszins afgenomen doordat de deelraden deels digitaal vergaderen, in navolging van de coronaperiode toen alle raadsvergaderingen digitaal plaatsvonden. Dit geldt ook voor de internationale bijeenkomsten van het UPOV en het CPVO waarbij LNV, raadsleden en/of Naktuinbouw aanwezig zijn.

3.1.2 *Beperkt zicht op doelmatigheid doorlooptijden, wel maatregelen getroffen*

De DUS-onderzoeken voor sier-, groente- en landbouwgewassen duren 1 tot 3 jaar, afhankelijk van de aard van het gewas en weersinvloeden. De duur van het onderzoek kan daarom per aanvraag verschillen. Daarom is geen directe relatie te leggen tussen het aantal aanvragen in een gegeven jaar en het aantal verleningen in één van de navolgende jaren. Toch blijkt uit het aanmeldersoverleg 2019 dat bedrijven sneller willen weten of hun aanvragen worden gehonoreerd om sneller hun gewassen te kunnen verhandelen op de markt. Vanaf 2019 kunnen aanvragers de datum van het eindrapport van hun eigen DUS-onderzoeken inzien op de website van Naktuinbouw.

Naktuinbouw heeft maatregelen getroffen voor een doelmatig verloop van de DUS-onderzoeken, zoals het verbeteren van het eigen projectmanagement en de informatievoorziening hierover. Bij de DUS-onderzoeken worden protocollen gehanteerd, die zijn goedgekeurd door het CPVO. Het feitelijke verloop van de DUS-onderzoeken toetst het CPVO periodiek.

Voor de aanvragen gelden termijnen voor het aanleveren van informatie, de schrappingsprocedure en bezwaartermijnen na publicatie van rasnamen. De termijnen voor het afhandelen van gehele procedure (van aanvraag tot besluit) zijn lastig te voorspellen, omdat dit dus afhangt van het verloop van het DUS-onderzoek. Desondanks zijn maatregelen getroffen zodat de afhandeling van de aanvragen volgens gemaakte afspraken verloopt. Hierover zijn geen (formele) klachten binnengekomen, niet van aanvragers en niet vanuit de sector.

3.1.3 *Betrokkenen zijn in het algemeen tevreden over doelmatigheid taakuitvoering Raad*
Uit het onderzoek komt naar voren dat de betrokkenen, inclusief de sector, in het algemeen tevreden zijn over de doelmatigheid van de taakuitvoering van de Raad en de werkzaamheden die Naktuinbouw daarvoor uitvoert. De sector heeft de indruk dat de Raad en Naktuinbouw bezig zijn met kostenbeheersing, door bijvoorbeeld als Raad gebruik te maken van de huisvesting en de bedrijfsvoering van Naktuinbouw. Daarnaast vinden bedrijven de aanvraagkosten van de Raad niet uit de toon vallen wanneer ze deze vergelijken met die van andere instituten in het buitenland.

3.2 De Raad stuurt op doelmatige inzet van middelen door Naktuinbouw

3.2.1 *De Raad heeft inzicht in de opbouw van tarieven van DUS-onderzoeken*
Een groot deel van de taakuitvoering, met name het DUS-onderzoek, voert Naktuinbouw uit, in opdracht van de Raad. De kosten die Naktuinbouw daarvoor maakt, dekt zij met de opbrengsten van de tarieven voor de behandeling van de aanvragen. Naktuinbouw doet elk jaar een voorstel voor de tarieven aan de Raad gebaseerd op de kostprijzen van de DUS-onderzoeken. Deze bestaan grofweg uit personeelskosten, materiaalkosten, huisvesting (incl. energie) en ondersteuning van de onderzoeken. De tarieven worden onderbouwd door Naktuinbouw zodat de Raad naar LNV toe de eigen tarieven kan onderbouwen. De onderbouwing wordt volgens betrokken geïnterviewden kritisch bekeken, waarna de tarieven voor aanvragen jaarlijks worden vastgesteld door LNV op basis van informatie van de Raad. De voorgestelde tariefwijzigingen worden ook voorgelegd en toegelicht aan de sector.

3.2.2 *Bedrijfseconomische informatievoorziening Raad-LNV kan beter*
Betrokkenen zien in de ontwikkeling van de (hoogte van de) tarieven indicaties voor doelmatigheid, omdat de oorzaken voor de stijging onderling worden besproken. Hoe en waarom de tarieven jaarlijks stijgen, is voor betrokkenen transparant, stelt de ADR vast. LNV ervaart transparantie in de tarieven. Maar LNV moet in haar ogen soms nog teveel doorvragen naar onderliggende onderbouwingen van de tarieven of van voorgestelde wijzigingen in de tarievenregeling en de toelichting op het beleidsplan dat ten grondslag ligt aan de ontwerpbegroting van de Raad. Gesteld kan worden dat er voor de (bedrijfseconomische) informatievoorziening tussen de Raad en LNV nog verbetering mogelijk is.

3.2.3 *Kostenstijgingen verklaarbaar, inzicht in doelmatigheid bij Raad beperkt*
Uit de jaarverslagen van de Raad van 2017 t/m 2021 maakt de ADR op dat de gerealiseerde kosten in deze periode, ook bij de DUS-onderzoeken, zijn gestegen. Genoemde oorzaken zijn: de inflatie (o.a. hogere energiekosten) en de stijging van personeelskosten, maar ook de doorberekening van kosten als gevolg van IT-investeringen en de opname van nieuwe gewassen. De Raad zet sinds 2018 in op het digitaal aanvragen, wat leidt tot minder verwerkingstijd dan handmatige verwerkingen en daarom de doelmatigheid zou moeten bevorderen. De ADR heeft niet kunnen vaststellen hoe de kostenstijgingen en de digitalisering van aanvragen zich verhouden tot de ingezette middelen, dan wel de kwaliteitsverbetering.

Het inzicht in hoe de gemaakte kosten en de inzet van middelen zich verhouden tot de werkzaamheden die Naktuinbouw uitvoert, is beperkt gebleken. De Raad heeft weinig zicht op de doelmatigheid van de aanvragen en de uitvoering van DUS-onderzoeken. De Raad beschouwt het beoordelen van de doelmatigheid van Naktuinbouw als een taak voor het bestuur van Naktuinbouw. De Raad geeft aan de benodigde informatie te ontvangen van Naktuinbouw op dit gebied. Niettemin raadt de ADR aan om na te gaan of de Raad als opdrachtgever hier meer inzicht in zou kunnen/moeten hebben en welke mogelijkheden hiervoor zijn. Wel is meegegeven dat er beperkingen zijn aan meetbaarheid van doelmatigheid en dat het vaak complex is.⁶

3.2.4 *Overige maatregelen en prikkels om doelmatige taakuitvoering te bevorderen*

Naast de digitalisering en het beperken van tariefstijgingen, zijn andere maatregelen en prikkels bij Naktuinbouw aanwezig om een doelmatige taakuitvoering te bevorderen. Voorbeelden zijn een verbetering van het interne projectmanagement en de follow-up van geregistreerde klachten en van eigen uitgevoerde onderzoeken. Daarnaast is Naktuinbouw bezig met de inrichting van één datawarehouse, wat de informatie-uitwisseling moet verbeteren. Ook zijn termijnen gesteld voor het behandelen van aanvragen en voor het opleveren van het eindrapport na voltooiën van een DUS-onderzoek. Als bijvoorbeeld niet tijdig wordt gerapporteerd aan het CPVO, moet Naktuinbouw een boete betalen. Tot slot is de concurrentie met keuringsinstituten/onderzoeksinstituten in het buitenland ook een belangrijke motivator om de kosten laag te houden. Zaadveredelaars en kwekers kunnen daar immers ook een aanvraag indienen. Nederland moet het hebben van de deskundigheid en de snelheid van de dienstverlening, volgens geïnterviewden. Innovaties, onder meer voortkomend uit de methodiekonderzoeken, zijn daarbij van belang.

3.2.5 *De Raad stuurt meer op de methodiekonderzoeken*

De methodiekonderzoeken, waar nieuwe onderzoekstechnieken uit voortkomen, moeten leiden tot een verbetering van doelmatigheid en doeltreffendheid van de uitvoering van de DUS-onderzoeken. Zo spreekt de Raad voorafgaand aan elk methodiekonderzoek op basis van zijn expertise over het nut en de noodzaak van een methodiekonderzoek en de bijbehorende begroting inclusief onderbouwing. En in 2017 heeft de Raad besloten dat de financiering van meerjarige methodiekonderzoeken niet meer jaarlijks automatisch wordt verlengd, maar elk jaar wordt bepaald. Vervolgens heeft de Raad in 2018 besloten om projecten voor methodiekonderzoeken te onderscheiden in de mate van urgentie. Aan het eind van elk methodiekonderzoek ontvangt de Raad de resultaten. De Raad wil vanaf 2023 ieder methodiekonderzoek 3-4 jaar na afloop evalueren om de impact van het onderzoek te beoordelen. De Raad en Naktuinbouw stellen hiervoor op dit moment een evaluatieprotocol op. Tot dusver is niet in kaart gebracht in hoeverre de onderzoeken daadwerkelijk hebben geleid tot een verbetering van de doelmatigheid en doeltreffendheid. De ADR veronderstelt dat deze evaluaties een relatie kunnen leggen tussen de kwaliteitsverbetering en de inzet van middelen en de kosten van de taakuitvoering.

⁶ Voorbeelden zijn een benchmark van bestede uren van DUS-onderzoeken (per gewasgroep) of een benchmark met instituten in andere landen. Aangegeven is dat deze benchmark complex is, omdat andere landen vaak te maken hebben met lagere lonen en/of subsidie van de overheid. Naast subsidies zijn er ook andere factoren die de doelmatigheid positief of negatief kunnen beïnvloeden. Geïnterviewden noemden de Scandinavische landen en het Verenigd Koninkrijk echter als landen met een vergelijkbare situatie als Nederland.

4 Bevindingen vorige evaluatie opgevolgd

Dit hoofdstuk geeft de bevindingen over de opvolging van de aandachtspunten uit de vorige evaluatie weer. Die aandachtspunten hadden betrekking op: de actualisatie van de kaders, de onafhankelijkheid in de taakopvatting, het risico in de continuïteit in de Raad, en het samenspel tussen de partijen. Alle aandachtspunten worden hieronder behandeld, op het aandachtspunt over de onafhankelijkheid na. Dit kwam al terug in paragraaf 2.3.

4.1 De kaders voor de taakuitvoering zijn geactualiseerd

Vastgesteld is dat in de onderzoeksperiode diverse overeenkomsten en protocollen zijn geactualiseerd. Allereerst is er in 2019 een samenwerkingsovereenkomst tussen LNV, de Raad en Naktuinbouw opgesteld als vervanging van de tripartiteovereenkomst. Voor het opstellen van de nieuwe overeenkomst is een gezamenlijke sessie geweest om te bezien of de huidige uitgangspunten nog golden en/of verbetering mogelijk was. In de nieuwe overeenkomst zijn de (wettelijke) rollen en verantwoordelijkheden van de drie partijen ten opzichte van elkaar verder uitgewerkt. De overeenkomst bevat drie bijlagen: de Service Level Agreement (hierna: SLA) waarin samenwerkingsafspraken staan tussen de Raad en Naktuinbouw, een geactualiseerd overzicht van de additionele werkzaamheden en het onafhankelijkheidsprotocol dat betrekking heeft op het inhoudelijk functioneren van de secretaris van de Raad ten opzichte van Naktuinbouw.

In het verlengde van de samenwerkingsovereenkomst zijn in 2021 ook het Protocol werkafspraken Raad voor plantenrassen en de Taakopvatting van de Raad vernieuwd. Het protocol, waarin afspraken tussen de Raad en LNV (over de governance) zijn opgenomen, is geruime tijd later dan de samenwerkingsovereenkomst opgesteld en in werking getreden (de exacte ingangsdatum ontbreekt). Ook is de uitwerking van de KPI's (artikel 4.5 van de samenwerkingsovereenkomst met verwijzing naar een bijlage van het protocol) op een later moment deels uitgewerkt en vastgesteld.

4.2 Maatregelen getroffen voor continuïteit in financiële middelen en deskundigheid

Om het risico op onvoldoende deskundigheid en financiële middelen van de Raad te beperken, hebben de Raad en LNV een aantal maatregelen getroffen. Om de continuïteit in deskundigheid te borgen, zijn de ingangs- en einddatum van de benoemingen (indiensttredingen) van nieuwe raadsleden in de tijd zoveel mogelijk verdeeld, zodat de benoemingen van leden niet tegelijk plaatsvinden. Het doel is hier de instroom en uitstroom van raadsleden gelijkmatig te beheersen. Ook krijgt de nieuwe voorzitter een inwerkperiode. Een tweede maatregel betreft de versterking van het secretariaat van de Raad, omdat de afhankelijkheid van één secretaris kwetsbaar was en de werkzaamheden ook structureel zijn toegenomen in de afgelopen periode. In 2020 is daarom een plaatsvervangend secretaris aangesteld om een aantal werkzaamheden over te nemen van de secretaris. Overigens is aangegeven dat het vinden van raadsleden met de juiste deskundigheid ook in de toekomst een uitdaging blijft.

Om de continuïteit van de beschikbaarheid van financiële middelen te borgen, hebben LNV en de Raad gesprekken gevoerd over de noodzakelijke extra financiering voor de additionele taken. De uitkomst is dat de financiering van de additionele taken na een toezegging door de Minister van LNV voor langere tijd is verhoogd en is geborgd. Met deze middelen kan de Raad de huidige taken blijven uitvoeren en op langere termijn investeren in kennis.

Aandachtspunten voor de continuïteit van de Raad zijn de afhankelijkheid van de IT van Naktuinbouw en het inzicht in de strategische ontwikkelingen en risico's die zich op langere termijn kunnen voordoen. Hier is de Raad zich bewust van, maar dit onderwerp zou meer en continu aandacht verdienen.

4.3 Raad, LNV en Naktuinbouw hebben meer inzicht in de voortgang en de kosten van onderzoeken gekregen

Naktuinbouw, die ook de financiële administratie van de Raad verzorgt, rapporteert eens per vier maanden over de financiën aan de Raad. De secretaris van de Raad ontvangt daarnaast maandelijks van Naktuinbouw de overzichten van alle lopende aanvragen en rapporten van de DUS-onderzoeken. Ook stuurt Naktuinbouw elke vier maanden een overzicht met aanvragen met problemen die kunnen leiden tot een afwijzing, zoals verkeerd of slecht aangeleverd (teelt)materiaal. Naktuinbouw haalt deze informatie uit haar centrale systeem Business Central. De verbeterpunten uit de vorige evaluatie, (de handmatige interface tussen afdelingen en de afwezigheid van een koppeling met de financiële administratie), zijn volgens betrokkenen opgelost. Nu worden een aanvraag en een DUS-onderzoek pas gestart als Naktuinbouw hiervoor de betaling van de aanvrager heeft ontvangen. In de samenwerkingsovereenkomst en de SLA zijn afspraken overeengekomen over de informatie die de Raad periodiek ontvangt en de inzage van de Raad in informatie van Naktuinbouw. Hiermee is de informatiepositie, (zoals het toezicht op de voortgang van de DUS-onderzoeken, en administratieve taken en de financiën), volgens de Raad versterkt.

De opbrengsten en kosten van de aanvragen en de onderzoeken, waar de afdeling Rassenonderzoek en het Team Support uitvoering aan geven, zijn vermeld in de jaarverslagen van de Raad. De kosten van het rassenonderzoek (waaronder het DUS-onderzoek) in de jaarverslagen van Naktuinbouw zijn doorgaans hoger omdat hier ook onderzoeken voor andere partijen onder vallen. Desalniettemin heeft de Raad inzicht in de kosten die Naktuinbouw maakt voor de Raad, evenals het inzicht in de opbrengsten en kosten van de additionele taken. Ook die laatste kosten en opbrengsten staan vermeld in de jaarverslagen van de Raad. Voor de methodiekonderzoeken wil de Raad ook beschikken over een tussentijds beeld en een beeld over de jaren heen.

4.4 Het samenspel tussen actoren is verder verbeterd

De Raad heeft bij zijn taakuitvoering te maken met verschillende actoren, waaronder LNV, Naktuinbouw, CGN/WUR, diverse (advies)commissies en sectororganisaties zoals Plantum. Het contact tussen deze actoren is zowel structureel als ad hoc van aard. De samenwerking wordt over het algemeen als prettig en constructief ervaren. Men is tevreden over het samenspel.

4.4.1 Samenspel LNV en Raad

De Raad heeft ieder half jaar bestuurlijk overleg met LNV. Daarin komen beleidsmatige kwesties aan de orde, zoals het verlengen van de registratie, de bossenstrategie, internationale ontwikkelingen en het Nederlands standpunt daarin, maar ook kwesties op het gebied van bedrijfsvoering. Het gaat dan meer over de actualiteit dan over strategische ontwikkelingen die mogelijk invloed hebben op de taakuitvoering en de bedrijfsvoering van de Raad in de toekomst. Daarnaast wordt jaarlijks ook stilgestaan bij de samenwerking. Hierover is men doorgaans tevreden, al heeft de samenwerking ook moeizame momenten (in de ogen van geïnterviewden) gekend bij bijvoorbeeld de herziening van de tripartiteovereenkomst, de financiering van additionele middelen en de casus over het intrekken van kwekersrecht. Volgens betrokkenen hoort dit ook gewoon bij het proces om tot oplossingen te komen.

Ook op lager niveau is regelmatig (informeel) contact tussen LNV en de secretaris van de Raad. Betrokkenen zijn enerzijds positief over de samenwerking; ze weten elkaar goed te vinden, zijn bewust van elkaars rollen en voelen én pakken ruimte om onderwerpen aan te kaarten. Anderzijds wordt aangegeven dat het soms nog

zoeken is, wie welke rol heeft en/of zaken oppakt. Oorzaak hiervoor is ook gelegen in de opsplitsing van taken binnen LNV. Ook is vooruitgang geboekt in de verstrekking van informatie en onderbouwingen vanuit de Raad, al is hier nog verbetering mogelijk (zie paragraaf 2.2).

4.4.2 *Samenspel Raad en Naktuinbouw*

De Raad, in persoon van de secretaris en zijn plaatsvervanger, heeft periodiek overleg met Team Support en de Afdeling Rassenonderzoek van Naktuinbouw over met name operationele zaken. Aanvullend is er eens per jaar overleg tussen de voorzitter en secretaris van de Raad, hoofd Rassenonderzoek en de directie van Naktuinbouw. Zij bespreken strategische ontwikkelingen en risico's zoals de Brexit, maar ook vraagstukken op het gebied van bedrijfsvoering. Ook tussendoor weten de secretaris en hoofd Rassenonderzoek, Team Support en/of de gewasverantwoordelijke(n) van DUS-onderzoeken elkaar goed te vinden; er zijn korte lijntjes.

5 Aanbevelingen

In het licht van de bevindingen, stelt de ADR de volgende mogelijkheden voor om een doeltreffend en doelmatig functioneren te behouden en te verbeteren:

1. Inventariseer frequent(er) ontwikkelingen en risico's op strategisch en IT vlak

Op dit moment heeft de Raad een goede naam en positie in Nederland en het buitenland. Om deze goede naam en positie, en de continuïteit van de Raad te borgen, is aangegeven dat de betrokken partijen frequenter stil kunnen staan bij strategische ontwikkelingen en risico's en wat dit betekent voor de taakuitvoering van de Raad. Dit geldt ook voor de ontwikkelingen op het gebied van IT, die een steeds grotere rol speelt bij de taakuitvoering van de Raad. IT biedt (en bood) mogelijkheden om de taakuitvoering meer doeltreffend en doelmatig te maken. Vanwege de beperkte middelen zitten er echter grenzen aan wat men wil en kan. Blijf met de partijen de kansen en risico's inventariseren en afwegen om IT zo optimaal mogelijk te benutten.

2. Blijf sturen op de onafhankelijkheid in opzet en in de praktijk

Hoewel er maatregelen zijn getroffen voor de borging van de onafhankelijkheid van de Raad en betrokkenen onafhankelijkheid ervaren in de praktijk, is het goed om hier continue alert op te blijven. Zo kan het onafhankelijkheidsprotocol van de secretaris en de plv. secretaris worden aangescherpt en periodiek worden geëvalueerd.

3. Evalueer of en zo ja, hoe de informatievoorziening tussen de Raad en LNV verbeterd kan worden

De (bedrijfseconomische) informatievoorziening tussen LNV en de Raad wordt steeds belangrijker. Aangegeven is dat op het vlak van de onderbouwing van tarieven en de ontwerpbegroting van de Raad, er ruimte voor verbetering is. Inventariseer met betrokkenen of meer/betere informatievoorziening wenselijk is en hoe hieraan invulling kan worden gegeven.

4. Blijf de kaders evalueren en actualiseren, waaronder het aanscherpen van KPI'n

Diverse kaders zijn in de onderzoeksperiode geactualiseerd. De nadere uitwerking en implementatie van afspraken hebben soms later plaatsgevonden. Hierdoor hebben afspraken pas later effect gehad. Dit laatste kan risico's met zich meebrengen bijvoorbeeld op het gebied van onafhankelijkheid.

Daarnaast hebben LNV en de Raad kritieke prestatie-indicatoren voor een doeltreffend en doelmatig functioneren van de Raad (conform artikel 4.5 van het protocol werkafspraken LNV-Raad) opgesteld. De omvang en uitwerking van de KPI'n zijn beperkt en verdienen volgens de ADR nadere uitwerking, zodat er inzicht in en sturing op de prestaties mogelijk wordt. Dit is wellicht complexer dan bij andere (overheids)organisaties omdat de Raad niet zozeer productie draait, maar daarmee niet onmogelijk. De indicatoren die in dit onderzoek zijn gebruikt (bijvoorbeeld rond klanttevredenheid) kunnen als uitgangspunt dienen. De KPI'n kunnen bijvoorbeeld als bijlage worden toegevoegd aan het huidige protocol werkafspraken tussen LNV en de Raad.

6 Verantwoording onderzoek

6.1 Werkzaamheden en afbakening

Object van onderzoek

Het object van onderzoek is het functioneren van de Raad voor plantenrassen in de periode 2017 t/m 2022. Dit omvat de uitvoering van alle wettelijke taken (incl. additionele taken) van de Raad. Het onderzoek is volgens de opdrachtbevestiging uitgevoerd van maart tot en met juli 2023.

Afbakening

Het onderzoek richt zich op de periode 2017 t/m 2022, zodat de evaluatie aansluit op de vorige evaluatie (2012 t/m 2017). Het onderzoek focust zich op de uitvoering van de wettelijke (kern)taken van de Raad (zie paragraaf 1.2) aangezien deze het grootste deel van de werkzaamheden van de Raad vormen, en in mindere mate op de additionele taken. Het onderzoek is niet gericht op het in beeld brengen van de integrale bedrijfsvoering van de Raad.

Definities

Doeltreffendheid is de mate waarin een zbo zijn beoogde beleidsdoelen heeft gehaald of bereikt, zoals die zijn overeengekomen tussen het zbo en het betrokken departement.⁷

Doelmatigheid duidt op de situatie waarin een zbo bij haar taakuitvoering niet meer middelen gebruikt dan nodig. Hierbij gaat het om de vraag of de zbo zijn doelen had kunnen bereiken met minder middelen, ofwel zijn doelen beter had kunnen realiseren met bestaande middelen.

6.2 Referentiekader

Bij de uitvoering van het onderzoek zijn de volgende referenties gebruikt:

- Zaaizaad- en plantgoedwet 2005. Hierin zijn de taken (en indirect de beleidsdoelen) van de Raad beschreven;
- Kritieke prestatie-indicatoren – bijlage II KPI van het Protocol werkafspraken Raad voor plantenrassen, 2022;
- Doelmatigheid meten bij zbo's - bijlage Handleiding evaluaties ZBO's (2020). Deze handleiding is in interdepartementaal verband opgesteld, onder regie van de ministeries van BZK en FIN. Sinds 2020 is deze handleiding van kracht;
- De aanbevelingen uit de vorige evaluatie van de doelmatigheid en doeltreffendheid van het functioneren van de Raad.⁸

Op basis van deze referenties is het volgende referentiekader opgesteld. Voor elke onderzoeksvraag zijn variabelen opgesteld ten behoeve van de beantwoording van de desbetreffende vraag. De variabelen zijn per taak en per jaar bekeken (voor zover mogelijk en relevant).

⁷ Definities gebaseerd op: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties en Ministerie van Financiën: Handleiding evaluaties ZBO's (versie 0.9 eindconcept, 2020).

⁸ Auditdienst Rijk (2017). Assurancerapport Onderzoek doelmatigheid en doeltreffendheid van het functioneren van de Raad voor Plantenrassen.

Tabel 1: Referentiekader

Onderzoeksvraag	Variabelen bij taakuitvoering	Referenties (bronnen)
1. In hoeverre is het functioneren van de Raad <u>doeltreffend</u> geweest in de onderzoeksperiode?	<ul style="list-style-type: none"> • Juistheid en volledigheid • Tijdigheid • Voorspelbaarheid • Transparantie • Onafhankelijkheid 	<i>Zaaizaad- en plantgoedwet 2005 Bijlage 'KPI'n' van samenwerkingsprotocol Doelmatigheid meten bij zbo's</i> <i>Bijlage II KPI'n Raad voor plantenrassen</i>
2. In hoeverre is het functioneren van de Raad <u>doelmatig</u> geweest in de onderzoeksperiode?	<ul style="list-style-type: none"> • Inzet van middelen Raad • Inzet van middelen Naktuinbouw (incl. CGN/WUR) • Doorlooptijden • Kwaliteit van taakuitvoering 	<i>Doelmatigheid meten bij zbo's</i>
3. Hoe heeft de Raad opvolging gegeven aan de aandachtspunten uit de vorige evaluatie?	<ul style="list-style-type: none"> • Kaderstelling • Onafhankelijkheid • Continuïteit • Governance (extern) 	<i>Vorig evaluatierapport (Auditdienst Rijk, 2017)</i>

Om te bepalen in welke mate het zbo doeltreffend en doelmatig is, zijn indicaties (aanwijzingen) gezocht. Deze aanwijzingen zijn in overleg met de opdrachtgever bepaald. De taakuitvoering is als doeltreffend en doelmatig te zien als:

- de taakuitvoering van de Raad zonder grote knelpunten m.b.t. de genoemde variabelen verloopt en naar tevredenheid van betrokkenen geschiedt;
- de Raad een actueel inzicht in, en overzicht heeft van de risico's en/of knelpunten in de taakuitvoering;
- de Raad maatregelen neemt (feitelijke, actieve sturing & beheersing) voor de hierboven geconstateerde risico's en/of knelpunten.

De taakuitvoering is te zien als niet doeltreffend en niet doelmatig als:

- er zich grote knelpunten voordoen in de taakuitvoering, die niet naar tevredenheid van betrokkenen geschiedt;
- de Raad geen actueel inzicht en overzicht heeft in de risico's en knelpunten in de taakuitvoering;
- de Raad geen maatregelen neemt op de geconstateerde risico's en/of knelpunten.

De genoemde knelpunten konden worden geconstateerd door de Raad zelf, door betrokken partijen zoals LNV, Naktuinbouw en/of de ADR.

Vaststellen opvolging aandachtspunten eerdere evaluatie

De opvolging van de aandachtspunten uit de vorige evaluatie is beschreven.

6.3 Onderzoeksmethoden

De onderzoeksvragen zijn beantwoord op basis van een documentstudie en interviews met betrokkenen bij de taakuitvoering van de Raad. De bevindingen zijn afgestemd met betrokkenen in het kader van hoor en wederhoor.

Documentstudie

Het onderzoek omvatte een documentstudie om inzicht te krijgen hoe de Raad zijn taken heeft uitgevoerd. Documenten (periode 2017-2022) die o.a. zijn bestudeerd:

- Kaderstellende documentatie zoals de tripartite overeenkomst tussen de Raad, LNV en Naktuinbouw, inclusief de SLA tussen Raad-Naktuinbouw en het onafhankelijkheidsprotocol;

- Procesbeschrijvingen over de taakuitvoering van de Raad en Naktuinbouw;
- Jaarverslagen Raad en Naktuinbouw;
- Verslagen van de Raadsvergaderingen en overleggen met LNV;
- Vastlegging van de uitvoering van de wettelijke taken, zoals overzichten van ingezette middelen en andere managementinformatie;
- Externe auditrapporten van Auditservice CPVO;
- Verslagen van aanmeldersoverleggen en uitkomsten klantevaluaties.

Interviews

Na de documentenanalyse zijn interviews gehouden met vertegenwoordigers van de betrokken partijen over de periode 2017-2022:

- de voorzitter, de secretaris en enkele leden van de Raad;
- medewerkers van Naktuinbouw;
- medewerkers van LNV;
- vertegenwoordiger(s) branchevereniging Plantum.

De interviews hebben de uitkomsten van de documentstudie nader geduid en ervaringen van betrokkenen met de doeltreffendheid en de doelmatigheid van de Raad in beeld gebracht.

6.4 Rapportage

Het eindproduct van deze opdracht is een onderzoeksrapport.

De opdrachtgever, mevr. Drs. M.Y. Voslamber, wnd. pSG van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, is eigenaar van de rapportage en daarmee verantwoordelijk voor de verspreiding van die rapportage.

Voor openbaarmaking door het opdrachtgevende ministerie van door de ADR aan dit ministerie uitgebrachte rapporten gelden de voorschriften uit de Wet open overheid. De minister van Financiën stuurt elk halfjaar een overzicht van door de ADR uitgebrachte rapporten naar de Tweede Kamer.

6.5 Kwaliteitsborging, vertrouwelijkheid en geheimhouding

Voor deze opdracht is het Audit Charter van de ADR d.d. 1 mei 2019 van toepassing 10. Het Audit Charter van de ADR bevat de algemene uitgangspunten voor de uitoefening van de interne auditfunctie bij de rijksdienst. In het Audit Charter ADR zijn de uitgangspunten voor het omgaan met opdracht specifieke informatie vastgelegd waaronder de geheimhoudingsplicht en de toegang tot, het gebruik en het verspreiden van auditdossiers.

6.6 Gehanteerde Standaard

Deze opdracht is uitgevoerd in overeenstemming met de Internationale Standaarden voor de Beroepsuitoefening van Internal Auditing. Dit onderzoek verschaft geen zekerheid in de vorm van een oordeel of conclusie, omdat het een onderzoeksopdracht betreft en geen controle-, beoordelings- of andere assurance-opdracht. Als hier wel sprake van was geweest, dan zouden we wellicht andere zaken hebben geconstateerd en gerapporteerd.

De opdracht is uitgevoerd conform de algemene uitgangspunten voor de uitoefening van de interne auditfunctie bij de rijksdienst. Daarbij hoort ook een stelsel van kwaliteitsborging. Een onderdeel daarvan is dat er een onafhankelijke kwaliteitsstoetsing heeft plaatsgevonden op deze onderzoeksopdracht.

6.7 Verspreiding rapport

De opdrachtgever, wnd. pSG van het ministerie van Landbouw, Natuur en Visserij (LNV) is eigenaar van dit rapport. Dit rapport is primair bestemd voor de opdrachtgever met wie wij deze opdracht zijn overeengekomen. Hoewel het rapport de context van het onderzoek zo goed mogelijk probeert te beschrijven, is het mogelijk dat iemand die de context niet (volledig) kent, de uitkomsten anders interpreteert dan bedoeld.

De ADR is de interne auditdienst van het Rijk. Voor openbaarmaking door het opdrachtgevende ministerie van door de ADR aan dit ministerie uitgebrachte rapporten gelden de voorschriften uit de Wet open overheid. De minister van Financiën stuurt elk halfjaar een overzicht van door de ADR uitgebrachte rapporten naar de Tweede Kamer.

7 Ondertekening

Den Haag, 14 september 2023

mevr. drs. M.B. Duifs-Visser RO

Projectleider
Auditdienst Rijk

Bijlagen

Uitwerking referentiekader

De doeltreffendheid, doelmatigheid en aandachtspunten zijn uitgewerkt in variabelen en indicatoren. Deze variabelen worden per taak en per jaar bekeken (voor zover mogelijk en relevant). Zie ook hoofdstuk 6 Onderzoeksverantwoording.

Tabel 2: Uitwerking referentiekader Evaluatie Raad voor plantenrassen 2017-2022
Bron: Opdrachtbevestiging Evaluatie Raad Plantenrassen, ADR, 2023.

1. Doeltreffendheid	
Variabele	Indicatoren/elementen
Juistheid en volledigheid	<ul style="list-style-type: none"> - Aantal fouten (bv. onterechte besluiten en afwijkingen van procedures) of herbeoordelingen etc. (van totaal). - Aantallen ontvangen klachten of bezwaarschriften en uitkomsten juridische procedures (vs. gegronde klachten). - Volledigheid van aanvragen. - Tevredenheid betrokkenen (klanten). - Sturing- en beheersmaatregelen vanuit de Raad.
Tijdigheid	<ul style="list-style-type: none"> - Aantallen termijnoverschrijdingen (van totaal: aantallen die binnen vastgestelde termijn zijn afgehandeld). - Aantallen termijnoverschrijdingen behandeling klachten en bezwaarschriften (van totaal). - Tevredenheid betrokkenen (klanten). - Sturing- en beheersmaatregelen vanuit de Raad.
Voorspelbaarheid (inhoud en proces)	<ul style="list-style-type: none"> - Informatiedeling procedures, tarieven en eisen vooraf met klanten (bv. op website of andere kanalen). - Tevredenheid betrokkenen (klanten) over de beschikbaarheid en helderheid van de informatie. - Sturing- en beheersmaatregelen vanuit de Raad.
Transparantie (besluitvorming)	<ul style="list-style-type: none"> - Actieve verstrekking van besluit van Raad (toelatingen en verleningen) inclusief onderbouwing. - Tevredenheid betrokkenen (klanten) over de beschikbaarheid en helderheid van het besluit en de onderbouwing. - Sturing- en beheersmaatregelen vanuit de Raad.
Onafhankelijkheid	<ul style="list-style-type: none"> - Sturing- en beheersmaatregelen t.b.v. de onafhankelijkheid van Raadsleden, tussen de Raad en Naktuinbouw en tussen de Raad en LNV. - Tevredenheid betrokkenen.
2. Doelmatigheid	
Variabele⁹	Indicator/element
Inzet middelen Raad	- Besteding stelselkosten en vacatiegelden
Inzet middelen Naktuinbouw (en CGN/WUR)	<ul style="list-style-type: none"> - Inzet fte's's per taak/product/afdeling - Inzet materiaal per taak/product/afdeling - Inzet indirecte middelen, zoals ICT en huisvestiging - Inzet uren per taak/product
Doorlooptijden	- Totale tijd die de uitvoering van een taak/product kost (tijdsduur)
Kwaliteit van taakuitvoering	- Inzicht in verhouding kwaliteit vs. inzet middelen

⁹ De tevredenheid van betrokkenen en de sturing- en beheersmaatregelen worden tevens per variabele in kaart gebracht.

3. Opvolging aandachtspunten vorige evaluatie		
Variabele	Aandachtspunt	Indicator/element
Kaderstelling	Actualiseer alle kaders in samenhang met elkaar	- Verouderde kaderdocumenten zijn geïnventariseerd en geactualiseerd.
Onafhankelijkheid	Houd de aandacht die er is voor de onafhankelijkheid in taakopvatting vast	- Zie indicatoren/elementen van variabele 'onafhankelijkheid' bij doeltreffendheid.
Continuïteit	Agendeer het risico in de continuïteit	- Risico's aangaande de beschikbaarheid van financiële middelen en deskundigheid (incl. gevolgen) zijn geïnventariseerd en besproken in de Raad / met LNV. - Beheersmaatregelen zijn getroffen.
Governance (extern)	Koester het goede samenspel tussen de partijen ...	- Formele en informele overleggen zijn gevoerd. - Betrokkenen zijn tevreden over het samenspel tussen de partijen.
Governance (extern)	... en werk tegelijkertijd verder aan de versterking van de informatiepositie van de Raad en EZ.	- Het inzicht in de voortgang van de uitvoering (o.a. digitalisering en koppeling financiële administratie) is verbeterd bij de Raad en LNV. - Het inzicht in de kosten van de uitvoering (o.a. kosten DUS-onderzoek en kostendekkendheid) is verbeterd bij de Raad en LNV.

Realisatie kosten Raad Plantenrassen 2017-2022

De ADR heeft geen onderzoek gedaan naar de getrouwheid (juistheid en volledigheid) van deze cijfers/gegevens.

Tabel 3: Realisatie kosten Raad voor Plantenrassen 2017-2022 (tabel nog controleren)

Bron: Jaarverslagen 2017-2022 Raad voor Plantenrassen.

Kosten (realisatie)	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Inkoop DUS-onderzoek	3.431.171	3.602.258	3.786.666	4.322.375	4.322.375	4.362.903
Inkoop aanvragen, rapporten, griffie	772.999	861.844	882.370	880.375	866.357	798.977
Kosten instandhoudingscontrole buitenlandse ras			98.020	104.654	106.686	100.522
Kosten i.v.m. af te dragen btw			51.497	81.917	69.704	62.554
Kosten i.v.m. tarieven	4.204.170	4.464.102	4.818.553	5.389.321	5.177.878	5.324.954
Methodiekonderzoek	174.164	171.100	171.100	251.100	208.569	251.100
Toetsproeven bosbouw	161.767	158.678	158.678	188.678	188.678	188.678
Beleidsondersteuning	154.133	151.107	170.000	201.107	254.362	201.107
Rassenlijst bomen	79.702	78.206	78.206	88.206	88.206	88.206
Rassenlijst landbouwgewassen	77.341	75.620	100.000	105.620	112.320	105.620
Kosten additionele middelen	647.107	634.711	677.984	834.711	852.135	834.711
Stelselkosten Raad				194.856	205.503	234.688
Totale kosten	4.851.277	5.098.813	5.496.537	6.418.888	6.235.516	6.394.353

Overzicht aantallen aanvragen kwekersrecht en toelatingen 2017-2022

Bron: Jaarverslagen Raad voor plantenrassen 2017-2022

De ADR heeft geen onderzoek gedaan naar de getrouwheid (juistheid en volledigheid) van deze cijfers/gegevens.

Tabel 4: Nationaal kwekersrecht 2017-2022

Jaar	Aantal aanvragen	Aantal verleningen	Aantal van kracht
2017	761	666	8.396
2018	792	710	8.589
2019	767	620	8.919
2020	836	634	9.464
2021	837	623	9.649
2022	684	622	8.396

Tabel 5: Communautair kwekersrecht (wereldwijd)

Jaar	Aantal aanvragen	Aantal verleningen	Aantal van kracht
2017	3.422	2.865	25.914
2018	3.554	2.757	27.757
2019	3.525	3.188	28.727
2020	3.427	2.978	29.043
2021	3.840	2.859	29.050
2022	3.193	2.964	30.652

Tabel 6: Toelating aanvragen (Registratie in NRR)

Jaar	Aantal landbouwgewassen	Aantal groentegewassen	Totaal
2017	248	699	947
2018	350	790	1.140
2019	332	801	1.133
2020	265	842	1.107
2021	230	662	892
2022	252	717	969

Auditdienst Rijk
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
(070) 342 77 00